

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XVI. De testium vsu

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

DE TESTIVM VSV.

CAPVT XVI.

Sed opera pretium erit paulò attentius considerare quisnam proprius sit ac præcipuus testium vsus.

Nam cum in superiori descriptione acceptum fuerit, ad conficiendum semen illis naturam vti, hosque proprium esse illorum opus; secus Aristoteles vitus est sentire in 1. lib. de animalium ortu cap. 4. Quo loco eos ostendit nequam esse ad conficiendum semen atque adeo ad procreandum necessarios. Quoniam serpentes & pisces, & verò etiam, vt est in 3. de historia cap. 1. & lib. 5. cap. 5. animalia ea omnia, quæ pedibus carent, testibus planè carent. Meatus tamen habent genitalis feminis plenos, coeuntque ac sibi simile gignunt & taurus quispiam amputatis testibus coiuit ac genuit. Ità confecit, totam huius operis vim & potestatem in meatibus semen continentibus inesse, nullam in testibus. Quos duas ob causas animalibus quibusdam fuisse aditos asseruit.

Primum vt circa illos seminarij meatus conuoluerentur, quò tardior esset emissio feminis minusque ad coitum, quo nimium franguntur vires atque immatura adducitur mors, sollicitarentur animalia illa, quæ cum vnicum edant fetum, viuaciora & idè castiora esse oportuit; quam ea, quæ plures simul & citò pariunt. Quod enim in cibo, hoc in semine quoque euenit. Nam vt ea, quibus intestinum est rectum nequè in spiras & anfractus conuolutum, voraciora sunt & cibi semper appetentia; quòd sumptum minus retineant, sed statim egerant: sic quæ testibus carent & solos meatus seminarios vbique rectos habent, salacia magis sunt atque in venere pronæ.

Quare cum tria sint animalium genera; quæ testibus prorsus carent, vt serpentes & pisces, citissimè omnium coeunt, cum primum coniunguntur: tardius ea, quibus intro illis sunt conditi, vt aues; siuè ad lumbos, siuè in alio, quoniam meatus conuoluantur: tardissimè verò illa, quæ testes extra habent, siuè ab imo ventre pendulos vt homo & equus; siuè retrò annexos natibus, vt sus & canis; quia productiores in his meatus sunt, atque ab externo frigore refrigerati còstrictiq. longiore omninò indigent motu & attritione, qua calefiant & dilatentur.

Alterà causa, cur vtrique huic animalium generi, quibus conuoluti meatus insunt, adiectos crediderit Philosophus esse testes; ea fuit, vt quemadmodum textricum pondera telis annexa telam extendunt & aperiunt vias, quibus recta nauiculum moueatur: sic pendentes illi apertos tenerent meatus, per quos emitti semen oportet; quique detractis illis contraheretur nimium, nec posset illud effundi.

Tertiam causam addidit in explicatione 24. problem: sect: 4. illorum animalium propriam, quibus extra pendent. Eos enim asseruit esse velut pondera, quæ pudendi tensionem & crectionem efficiunt.

Ex quibus omnibus manifestum est, non mea-

Atus propter testes, sed testes potius propter meatus cum credidisse fuisse factos; meatusq. primos in generatione tenere. Quartam causam addiderunt alij, vt serosum humorem & feminis excrementum exsugant. Alij etiam quintam, puluinari instar & mollioris substerniculi fulciret meatus.

Porò aduersus illam Aristotelis sententiam multa disputauit Galenus, in 1. lib. de semine cap. 15. Et certè priorem illius partem, quæ testes contendit non esse ad conficiendum semen aut animal procreandum necessarios; si de semine ac procreatione vniuersè, loquatur verissima esse ostendunt ipsius argumenta. Posterior autem de testium vsu in animalibus ijs, in quibus insunt, suspecta magis esse potest. Nam vt miram: testibus amputatis animalia non procreate, meatus licet supersint: illorum substantiam semini persimilem esse colore: frigidis appositis, oppio, mandragora, & similibus, sterilia effici animalia: quæuis pendentes testes aperiant meatus. Idem ipse Philosophus postremis eiusdem quarti capitis verbis fatetur animalia hæc non prius effundere semen, quàm testes retrahant. Quòd si in ipsa effusione retrahantur & atollantur (quam ob causam in 26. Problem: eiusdem sect: 4. hyeme magis, quàm æstate, concumbere nos asserit, quòd retracti eo tempore magis minutique penduli testes sint) non igitur adsunt idcirco, vt suo pondere meatus aperiant erigantue pudendum: quod partim naturaliter erigitur statu ac spiritu copioso cauos neruos impellente; partim ab appetitu musculos munerì illi dicatos mouente. Deinde in cap. 1. lib. 3. de historia duos esse asserit castrandi modos. Aut enim, inquit, nouellos adhuc testes frangunt, aut adultos iam firmosque excidunt. At quibus franguntur duntaxat, non auferuntur pondera: non igitur clauduntur meatus. Quin si in meatibus seminaria vis esset, possent nò minùs, quàm antea, animalia illa procreare. Tùm vero animalibus ijs, quibus intro testes alligantur nequè penduli sunt; quomodo ponderis vim habeant; cum altiore prorsus, quàm ipsi meatus, consistant loco?

Nequè etiam adsunt idcirco, vt circa illos conuoluantur meatus: Nam si intestina per se absque vilo subiecto corpore inuoluantur, quidni meatus quoque illi inuoluerentur? Sanè irà sunt introiti meatus illi, vt si distenderentur, ad extremum ferè pedem descenderent. Membris vero ac vicinis partibus adherent tam firmiter, vt extendi ponderisque instar esse non possint. Neque maiori viarum amplitudine opus habet semen, quod epidimida & testes obscurissimisque & minimè conspicuas vias penetrat. Non enim copiosa est effusio, quæ amplas ac patentes vias postulet.

Qui vero excrementi secretionem cogitarunt, intelligere potuissent semen ipsum excrementum esse, vtile tamen atque exaccuratè cocta materia constare, serosumque humorem in renibus separatum fuisse: nec vllam rationem esse, cur excrementum potius, quàm semen ipsum ingrediatur testes: præsertim cum spiritosum torum & magis calidum sit semen.

Denique, qui puluinari aut substerniculum supposuerunt, suspensum corpus apposuerunt, quòd cum stabili & firmo non consistat loco, vsum illum præstare nequaquam potest.

Galeni
con-
futatione.

Aristotelis
sentire.

Diversa ani-
malium conu.

Eunuchi
quales.

Iam verò verissimum illud est & experientia quotidiana confirmatum, quòd in cap. 2. lib. 1. de animalium ortu & cap. 3. & 7. lib. 5. legimus, ex cæcis testibus corpus maris in feminæ naturam commutari: nimirum calor roburque ac vires debilitantur plurimum, coitus appetitio cessat, mutatur vox, depile fit & obæsum totum corpus, gracilescunt venæ, ac demùm saporiple carnis mutatur & fit suavior. Præsentis namque feminis calore totum calefcit corpus & turget. Hæcque omnia eueniunt, etsi ita eximantur testes, vt integri atque intacti meatus conferentur (quam ob causam Ægyptij, vt Regem sibi ademptum fractâque illius vires significarent, typhonem castratum pingebant) Sed & mores mutantur. Vndè illud Auenzoar, In Eunuchis malos agnoscimus mores, rationis sunt pessimæ, nec ferè inuentus aliquis ex cæcis bonæ legis, aut intellectus non diminuti. Hæc ille. Fateri ergo oportet, in marium testibus virtutem principiumque procreationis inesse, quo mas potissimum à femina separatur. Quæ ratio Aueroëem quoque coëgit, vt in commentatio 3. in primum citatù lib. eos diceret in hoc gignendi opere in maribus esse primos.

Accedit illud præterea quòd meatus illi, qui ad testes materiam feminis comportant, non solum super epidimida ducuntur, sed ea plurimis in locis perforata substantiam testium penetrant, materiam illis gignendi feminis subministrantes. Quòd Aristoteles ipse tradere visus est, dùm auihus tempore coitus intumescere testes multoque grandiores fieri obseruauit: quòd excrementum, inquit, genitalerecipiant. Meatusque reliqui semen à testibus deferentes, qua parte illis connati sunt, si cultello separentur, plurimos visuntur habere meatulos, quibus à testibus hauriant semen. Ac demùm testes per medium dissecti humore albo, hoc est semine, pleni esse conspiciuntur.

quo circa imperfectus quidem ac minùs coctum animalium quorundam semen, vt serpentum & piscium, qui in aquis degunt, sine illis esse potest: at eorum, quæ perfectiora sunt non item. Atque in illis quidem ita est, si in meatibus coquatur: in his verò etsi in meatibus quoque non nulla sit feminaria vis, qua sensim mutetur sanguis & albescat, vt perfectum tamen & fecundum sit semen, testium item opus est opera, quæ versatur in eo, vt optimè sanguis & spiritus miscantur, calorèque membri paulò magis æquantur. Vt quod de alimento dicitur, de semine quoque liceat pronuntiare. Quæmodum enim

Seminis &
alimenti si-
milis ratio.

animalia quædam perfectò sanguine nutriuntur, alia non sanguine, sed dulci humore, qui sanguini porportionè respòdeat: sic ex perfectò quædam, alia ex minùs perfectò nascuntur semine. In sanguine præditis gignitur is in iccore ab ea, quæ huius membri substantiæ ingenta est, facultate. Et in ijs, quæ testes, habent, ab insita illis virtute perfectum semen existit. Chylus in mesenterij venis nonnihil preparatus per tenues Portæ venulas totum subit iccor, moxque sanguinis formam adeptus Cauam per eius ramulos ingrediens ad nutriendum totum corpus dimittitur. Sanguis & spiritus in preparantibus vas nonnihil mutati per graciles illorum surculos vniuersum testium corpus ingredientibus permeant: perfectâque feminis natura accepta, per tenuissimos poros ad def-

ferentes meatus transeunt, atque ad aliud quidpiam procreandum coniunguntur in vterum.

Vndè consequens est, meatus & pudendum propter testes à natura fuisse fabricata: neque testes meatibus, sed meatus testibus appositos: vt partim gignendi feminis materiam ad membrum illud adducerent, in quo gignendi vis inest: partim susciperent genitum atque ad pudendum & vuluam deducerent. Itaque communissimum quidem procreationis instrumentum meatus sunt; quòd in animalibus omnibus insint tum verò testes; siquidem eos habent sine pudendo animalia complura, vt aues. Sed tamen vbi adsunt hæc omnia, præcipui sunt testes: quòd vim feminis potissimum habeant.

quod autem ex cæcis testibus procreasset aurum Philosophus scribit, aut omnino mirum est. Veneris namque retentis intensissimus dolor non veneris modo; sed cibi quoque & potus appetentiam omnem tolleret. Quippe vel sola testium compressio aut percussio tantum dolorem adfert, vt nec pedibus stare animal possit. Aut si verum fuit & non ex aliorum solum relatione id Aristoteles scripsit; ideo factum est, quòd meatus feminæ pleni statim in vuluam illud coniecerunt.

Verum ex hac tota disputatione nequaquam Galenus colligat, testes esse procreatricis virtutis princeps membrum. Quoniam vt verè adnotatum fuit ad Aueroë in 2. lib. colligit cap. 10. tota vis procreandi, quæ in semine inest, in spiritu, qui in eo continetur, residet. Spiritus autem principium & fons est cor. Quare vt reliquarum facultatum, sic huius quoque principatum tener hoc membrum, cuius vicarij & administri sunt testes.

DE THORACE agendum esse.

CAPVT XVII.

thil est, quod in inferiori ventre consideretur amplius, siue ad se ipsum nutriendum, siue ad aliud procreandum ab optima & solertissima natura fabricatum. Nam quod de membranis

conceptum in vtero factum inuoluentibus dici posset; cum non in omnibus, sed in prægnantibus duntaxat conspiciantur ea, minimè ad hunc locum pertinet: sed ad eum potius, in quo de procreatione fetusque formatione dicitur.

Itaque ad alteram illam corpus partem accedam, quam principio thoracem ventremvè mediù nominari dixi. Quamuis enim caput antea dissectandum videretur, quod cerebrum putrescat citius minusque conseruetur, longioris impatiens moræ. Commodius tamen est de thorace dicere. Primum quia corpus hoc loco velut animæ instrumentum consideratur, hæcque parte facultatis vitalis organa continentur, quæ ad vegetantem quoque animam, cuius superiora fuerunt, pertinent: neque est æquum ad sentientem transire, nisi fuerit illi omni ex parte satisfactum. Deinde quoniam, dùm thoracem agredimur, in choatum opus absoluiimus, ad quod post captis longam & eorum, quæ in eo sunt, considerationem importunum

Meatus pro-
pter testes fuisse
fuisse.

Testibus en-
tis tenuis
generam.

Cor procre-
atricis virtutis
principium.

Cor non de
thorace.